

Økonomien i de enkelte produkter. – Produktanalyser.

I det følgende gives oplysninger om de produktanalyser, som DSB de senere år har udarbejdet.

Indledningsvis gives en beskrivelse af hvorledes produktanalyserne fremstilles. Dernæst beskrives produktanalysernes anvendelsesmuligheder – herunder de usikkerhedsfaktorer analyserne påvirkes af. Afslutningsvis gives resultaterne for DSBs hovedprodukter, som er følgende:

- Passagerer, tog: Passagertransport med jernbane, herunder S-togsdrift m.m. i hovedstadsområdet og overførsel af passagerer i jernbanevogne på overfarten Korsør–Nyborg.
- Passager, bus: Passagertransport, såvel med busser der kører på entreprenørordning for amter som med busser, der kører for DSBs egen regning.
- Gods: Transport med såvel jernbane (herunder færger) som lastbil.
- Bilfærger: Overførsel af biler m.m. og disses passagerer på (rene) biloverfarter.
- Øvrige produkter: Rejsebureau virksomhed, forpagtningsaktiviteter m.m.
- FÆLLES: Under denne overskrift er samlet samtlige de indtægter og udgifter, som ikke med rimelighed kan henføres til et enkelt af de ovenfor nævnte produkter.

Den overvejende del af omkostningerne er infrastruktur-omkostninger (drift, reparationer og vedligeholdelse af arealer, bygninger, skinner, signalanlæg og andre faste anlæg) ligesom den centrale administrations omkostninger registreres her.

DSBs produktionsstruktur, hvor ressourcerne anvendes til flere produkter, gør det ikke muligt at foretage en eentydig opdeling af virksomheden i egentlige profitcentre.

Produktanalyserne er et forsøg på ved hjælp af edb – og på en mere administrativt simpel og letoverskuelig måde – at omskrive/omgruppere DSBs mere end 100.000 regnskabsregistreringer med henblik på at opstille dækningsbidrag for de enkelte produkter.

Analyserne udarbejdes ved – til hver enkelt hovedprodukt – at henføre de indtægts- og omkostningsregistreringer, som med sikkerhed kan siges udelukkende at vedrøre dette (og kun dette ene) hovedprodukt. De omkostninger, som udskilles således, kaldes produktets *særomkostninger*.

Eks.:

Omkostningerne til terminalbehandling af gods er en særomkostning for godsproduktet, S-togsomkostninger er særomkostninger for passagerproduktet.

Trækkes de samlede særomkostninger for det enkelte produkt fra de indtægter, som knytter sig til produktet, fremkommer et dækningsbidrag kaldet *DB 0*. Dette dækningsbidrag beskriver produktresultatet for så vidt angår de omkostninger, som de produktansvarlige selv kan påvirke.

Regnskabsposter, som vedrører to eller fler produkter henføres (i første omgang) til »Fælles-produktet«. Herefter foretages en fordeling af *de fællesomkostninger*, som kan siges at have en direkte sammenhæng med transportomfanget. Disse omkostninger kaldes *fordelte omkostninger*.

Eks.:

Lokomotivernes omkostninger kan fordeles imellem passager (tog)- og godsproduktet i forhold til det antal km lokomotiverne kører med passager- henholdsvis godstog.

Gennem en sådan fordeling baseret på transportomfang »flyttes« ca. 1200 mill. kr. fra fællesproduktet til de »rigtige« produkter og der kan nu beregnes et *DB I* ved at fradrage disse fordelte omkostninger fra *DB 0*.

DB I giver dermed et billede af produktets driftsresultat.

Fradrages herefter de af årets investeringer, som kan fordeles på de enkelte produkter fremkommer *DB II*, som belyser hvordan statens kontantbidrag fordeles på de enkelte produktområder.